

Október

Pincenéző

Negyvenhárom éves immár az emlék, amely éltető erőt ad a mának. Akkor a dacosan felemelt fej volt, a szabadon kimondott szó, s kiegyenesedett gerinc. Meg vér volt, és sortüzek. Meg idegen lánctalpak. Meg Dávidok örök győztes viadala iszonyú acél Góliátok ellen. Ám hiába pontos az eldobott kő, hiába találja homloka közepén a tüzet okádó sárkányóriást, önnön vére vágja el a hős Achilles-inát, elhal a szabad szó, földre szegeződik a szem, recseg a gerinc.

Kovács október, erjesztő, erőt adó ős lett belőle. Mert porba sújtott legkisebb fiak mégis éreztek magukban erőt, hiába törték porrá a csontjukat, elmertek indulni a messze vándorútra, hetedhét ország ellen, megjárták a rengeteg erdőt, kiállták a rettentő próbákat, elszaggatták a három vasbocskort. S visszaértek, hazataláltak, jó szelek járták körül őket. Batyujukat széjjelbontják, benne madárlátta kenyér, hamuban sült, s mellette egy darabka édes rög. Ez a kenyér, ez a hazai rög keleszti lelkünket tisztává. Hogy merjünk széjjelnézni, s látni is magunk körül, hogy szólni merjünk mindenről szabadon, és meg is hallják hangunkat, mert tiszta az és erős és igaz.

S mártírjainknak jelenthessük, felálltunk már, egyenes a gerincünk. Nem hajlik meg semmi szélben.

Kicsi községünkbe ritkán sűrűltenek be a nagyvilág viharai, ám az emlékezet őrzi annak az októbernek a lélekemelő erejét, sokan tudnak még azokról, akik behúzott nyakkal éltek nagyon hosszan, meg sem érték, csak néhányan, hogy újra az életet adó láng felé fordíthassák arcukat.

Süss ránk, október napja, éltesz minket áldott sugaraddal! Add melegséged testünknek, lelkünknek, adj erőt mindannyiunknak tisztességhez, emberséghez, szeretethez!

Igazi vénasszonyok nyara volt október elejéig az idei ős, jó szőlő- és kukoricaérlelő. Meg is pezsdült a határ, csorrant is a hegy leve, azóta már forr a must is, néhol baráti társaság kóstolgat, csettintve, meglegedettséggel dicséri a gazda szőlészeti-borászati tudományát. A béke lengi körül ezeket a kedves pince-szigeteket meg a meglegedettség: érezni már, elmúlt a munkák dandárja, a jövő esztendőre készülünk immár.

A kukoricásokban még ott az élet, szedik a csöveket, vagy takarítják le a szárat, sok helyütt már ott feketéllnek a friss barázdák. Sietős a szántás idén, mert a tavalyi esztendőt nem feledhetjük, alig sikerült az esőzések miatt valakinek az őszi szántás. Aztán egész nyáron visszaköszönt a kapa, pengett a rög, a kertek mostohán fizettek.

Jó nézni a sürgést, étellel teli minden. A szeptember elkényeztetett bennünket, az október sem fenyeget téli hidegekkel, jószerével alig-alig éledeznek a kémények. De reggelenként a patak mindkét partján szelíd ködnyáj legelész, lassan menetel a tél akol felé. Emlékeztet mindenkit, hogy lassan itt a fűtés ideje, ám bizakodunk, kegyesebb telünk lesz idén, több marad a családi kasszában, mint tavaly.

És el is érkezünk az első számadáshoz, összegezünk lassan, nagyvonalakban, mi minden sikerült jól vagy balul. Számba vesszük a személyeset meg a közösségit is.

Ülünk a pince előtt, kezünkben pohár, abban az idei termés nyelv hegyét csípő nedűje. Forgatjuk a poharat, fény felé tartjuk, nézzük, szemünk tágra nyílik. Aztán kis korty, csettintős, egészséges kacagás.

Javallat

„Itt van az ősz, itt van újra” mondta Petőfi. Itt a nátha, itt van újra – sajnálkozik háziorvosuk. Törik a kukorica – na meg a derekak is a panaszokból ítélve. És persze többek nagy öröme a készülődő újbórról se feledkezzünk meg!

Komolyra fordítva a szót nézzük az őszi náthát: elkerülési módját (lehetetlen), gyógyítási lehetőségeit. Az őszi náthás meghűlések jelentős részét a legparányibb élőlények, vírusok okozzák. Ellenük gyógyszer nem létezik, szervezetünkre van bízva legyűrűsük. Védekező rendszerünket vitaminkészítményekkel, csipketeával, a megfelelő, réteges öltözködéssel erősíthetjük.

Fontos, hogy gyakorta szellőztessünk, különösen közösségi helységeinkben. Ne köhögjünk, és ne tüsszentsünk egymásra, és beteg gyerekeinket orvoshoz vigyük, ne a közösségbe! Hirtelen kezdődő, magas láz esetén ne essünk pánikba, hanem csillapítsuk azt Algopyrinnel, Kalmopyrinnel, Diclofenac-kal, illetve az ősi módszerrel: hűtőfürdővel. Ez utóbbi nem a homlokra, csuklóra és esetleg bokákra tekert nedves ruhából, hanem a teljes testfelület hűtéséből kell, hogy álljon. A beteg meghűlésétől már nem kell tartanunk, hiszen emiatt lázas. Szabály a gyógyszerek használatára, hogy annyit adjunk, amennyi a lázat szünteti – az esetleg kihívott ügyeletes orvos sem tesz egyebet. Figyeljünk oda, főleg gyermekek esetében a megfelelő folyadékbevitelre, hiszen izzadással nagyon sok vizet elpárologtatunk.

Torokfájás esetén részben a gyógyszerterápiában kapható, szabadforgalmú torokfertőtlenítő készítmények, részben Neomagnol, vagy Hyperol tabletta oldata legyen a gargalizáló szer.

Szülők figyelmébe ajánlom, hogy a frissen közösségbe került gyermekeknél szinte természetes az átmeneti, enyhe lefolyású nátha. Emiatt különösen aggódni nem szükséges, maradandó szövődmények nagyon-nagyon ritkán fordulnak elő.

Még egy mondat erejéig visszatérve az öltözködésre: mostantól egészen tavaszig jelentős hőingadozásnak vagyunk kitéve. Mostanában az éjszakai lehűlést, télen pedig a szabad levegőről a fűtött lakásba való bemenetelt értem ez alatt. Mindezek miatt fontos, hogy réteges öltözködéssel mindig a megfelelő mennyiségű és vastagságú ruhát tartunk magunkon.

Végezetül ne hagyjuk kertünkben rohadni a még kinn lévő zöldségeket, mivel a bennük található, könnyen lebomló, létfontosságú vitaminokat tavaszig mellőzni kényszerülünk. Minél jobb egészséget kívánva: Háziorvosuk.

Legvégül egy rossz hír: a Doki nem megy el!!

Dr Balog Botond

Közpiszkosság, vagy tisztaság?

Sajnos annak ellenére, hogy e lapokon többször próbáltuk a nótárius környezetszennyezőket, rongálókat figyelmeztetni, nem igazán javul a helyzet.

Október közepe van, és azt tapasztaljuk, hogy ugyan azok nem kaszálják le a fűvet környezetükben, nem művelik ingatlanjaikat, és ők nem találják meg a szemétkerakó helyeket a temetőben sem. Szerteszéjjel dobálják a hulladékot azzal a jelszóval, azért vannak a közmunkások, hogy ő utána összetakarítsanak.

Vannak állampolgárok, akik nem fogják fel, hogy a volt homokbánya és környéke, a község határa **nem szeméttelp, ott mindennemű szemét és hulladék lerakása tilos.**

A patak partján is hasonlóak a gondok. Egyesek itt helyezik el a számukra feleslegesnek tűnő növényi hulladékot (kukoricaszár), reménykedve egy nyári méretű árvízben, mely takarít helyettük.

Mint tapasztalható községünkben a csapadékvíz elvezető árkok tisztítása javában tart. Ez közel négy millió forintba kerül az önkormányzatnak, mely összegnek 70 %-át pályázaton nyerte. Ez tartalmazza a burkolt árkok tisztítását, helyreállítását, valamint az átereszek tisztítását is. Kérjük és elvárjuk a lakosságtól, hogy a helyi köztisztasági rendeletnek megfelelően folyamatosan tisztítsa az árkokat! Sürgős feladat, hogy aki még az ingatlana előtti hidat nem tisztította ki, az tegye meg.

Szennyvíz, csatorna

A minap sikerült tető alá hozni azt a megállapodást, mely a szennyvízelhelyezését és tisztítását hivatott megoldani Bér, Szirák, Héhalom, Palotás, Kisbágyon, és Egyházasdengeleg községekben.

A Vízgazdálkodási Tanács 1999. október 5.-én a benyújtott tanulmánytervet alkalmasnak találta céltámogatási pályázat beadására. Ez azt jelenti, hogy 2000. január 15.-ig be kell adni pályázatunkat, melyet az országgyűlés a nyári szünet előtt tárgyal. Ha az országgyűlés számunkra kedvezően dönt, reményeink szerint 2001.-ben megkezdődhet a közmű építése. A lakosságot érintő szervezési munkájövőre kezdődik.

Mindenki időben fog értesülni a fejleményekről. Itt az újságban rendszeresen tájékoztatjuk Önöket, hogy hol tart az ügy.

Kovács Tibor

Óvodai évnnyitó

Szeptember 1.-vel az óvodában is megkezdődött az új nevelési év. Jelenleg 19 beíratott gyermekkel indultunk, de az év folyamán még 2-3 új ovis jövele várható.

Idén kezdtük meg az új nevelési program bevezetését. Ezt a módszertani programot az elmúlt években a szülőkkel érleltettük, alakítottuk a törvényi előírásoknak és a helyi sajátosságainknak megfelelően, s végül rögzítettük. Néhány elemet szeretnék kiemelni ezen dokumentumból, ami talán tágabb környezetünket is érdekelheti.

„Óvodai nevelésünk célja: - A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a hagyományok ápolásán, a természet szeretetének megalapozásán keresztül, a családok aktív együttműködésével. - A gyerekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, melynek folyamatában alapozódnak meg azok a képességek, jártasságok, készségek melyek képessé teszik majdan az iskolai életmód elfogadására.

Összegezve: Nevelésfelfogásunk alappillérei a következők: - a hagyományok ápolása, a természet szeretete és a család tisztelete. Hisszük, hogy az óvodáskorú gyermek személyisége az érzelmein keresztül fejleszthető leginkább. Ha a jeles napok népszokásait a népművészet időtálló értékeit megfelelően építjük be a nevelés folyamatába, elősegítik a gyermeki személyiség egészséges fejlődését.

Fő nevelési feladataink a következők:

- érzelmi nevelés
- az egészséges életmódra nevelés
- a szocializálódás elősegítése
- értelmi nevelés
- anyanyelvi nevelés

Speciális feladatként a szlovák nyelvi nevelést és a néphagyomány őrzést vállaltuk fel.

Mindezek szellemében készítettük el az éves tervünket, melyet a szeptember 13.-án megtartott szülői értekezleten megvitattunk, pontosítottunk a szülőkkel.

– Így szeptember 24.-én a szülőkkel, testvérekkel „Gyümölcsünnepet” tartottunk az óvoda udvarán. Ennek keretében bográcsozást, szőlőpréselést, s természetesen sok – sok gyümölcs játékos formában történő kóstolgatását szerveztünk. Az ovisok meglepetést is készítettek az érkező vendégeknek.

– November hónapban egy „jótekonysági vásárt” rendeznénk az óvoda berkein belül, ahol a gyerekek, szülők, pedagógusok által barkácsolt játékokat, dísz tárgyakat árusítanak a gyerekek jelképes összegért. Az így befolyt pénzt a kirándulásokra, esetleg újabb közös megmozdulásokra fordíthatnánk. Itt ragadom meg az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindenkinek, aki munkájával, ötletével segíti eme tervek megvalósulását.

A mi nevelési koncepciónk új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét. Igyekezzük megteremteni az egyensúlyt a családi és intézményes nevelés között, szem előtt tartva a tényt, hogy elsődlegesen a család joga és kötelessége a gyermek nevelése. Az óvoda kiegészítő szerepet tölt be. Az együttnevelés célja – óvó, védő, segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, egy olyan kapcsolatrendszer kialakítása, melyben jól érzi magát a gyermek, a család és az óvodapedagógus egyaránt.

Ehhez kívánok minden érintettnek sok sikert.

Liptai Lászlóné óvónő

Megkezdődött az iskolában is a tanév, a tanévnyitón készült fotókból válogattunk:

Pincenéző

folytatás az 1. oldalról

A termést beszéljük éppen, persze legelsőnek a szőlőt-mustot meg a várható bort, aztán a kukoricát, mert épp a napokban került góréba, ott van a szemünk előtt, dicsérjük, tényleg szép egészséges csövek. Aztán a kalászosokat szidjuk, sajnálkozunk, egyikünk azt mondja, annyi árpája nem lett, amennyit a földbe vetett. Visszaemlékezünk, árvíz zúg fülünkbe az aratógépek helyett, esik, dörög, villámlik. Csúf volt, kár a szót vesztegetni. De többünk bizalommal szól az ideai búzavetésről, készül már nagyon a földanya életet teremteni.

A kiskertben a paradicsom volt hálátlan, persze mi férfiak erre emlékezünk, lenne köztünk aszszony, biztos mást is felemlgetne.

Aztán emberekről szölünk, akik elpihentek, először rölük, meg is akad a beszéd fonala, a lélek messze lát most, emlékezünk rájuk, felölük valami kép, valami kis történet, valaki mesél is, a többiek bólogatnak. Aztán sorra kerülnek, akik csak más helységbe mentek, az iskolaigazgató, az evangélikus lelkipásztor. Valaki az orvost is említi, hogy elfelé áll a kocsi rúdja, de megmosolyogjuk, van jelenlévő, aki biztosan tudja, hogy marad. Falusi gyerek ő, amazok városiak voltak.

Aztán megjegyezzük, hogy az elmenetelek között is különbség van, mert az egyik kitöltötte a szegődött időt, az öt évet, a másik meg se melegegett tán, pedig idejöttek megígérte... Gyülekezet legyen meg templom, papunk majd akad, nem vagyunk mi elesettek, hogy pásztort ne szerezzünk a nyájnak, magunknak, mondja a gazda. Óbort tesz az asztalra, ami egy hordófenék, de ez az igazi, az ideillő most. Rubin lelke a hegynek. Fel is emlegetjük a tavalyi szüretet, a két dengelegi borversenyt, mert ott is bizonyított ez a bársony-brokát nedű. Vadásatról szölünk, vadászokról, bizonyos vadkanokról, szarvasokról, őzekről. Tréfa járja, élcélődés, szelíd heccelődés. Azt hiszem, hangsabbak is vagyunk már, mint a kezdetkor. Talán még nóta is van a borban.

Odafentről a Nap szelíden, melegen átölél minket, szeretlek benneteket, dengelegieket, mondja, és velünk iszik mindannyiunk egészségére.

Balogh István

Szüreti bál

1999. október 2-án a Művelődési Házban szüreti bál volt. A rendezvényt az egyházasdengelegi ifjúság szervezte. Sok munkája volt benne, de ennek ellenére szomorúan tapasztalta, hogy az idősebb korosztályból igen kevesen jelentek meg, pedig a bál nem csak az ifjúság számára volt szervezve. A résztvevők nagyon jól érezték magukat; sokat vetélkedtek, táncoltak, beszélgettek, fogyasztották a büfé árukínálatát. Az ifjúság a szüreti bál bevételéből szeretne volna fedezni nagyrészt az ifjúsági klub berendezését, valamint a következő bál anyagi költségét, de mivel kevesen voltak jelen, ezért nem sok pénz gyűlt össze.

Reméljük, hogy a következő alkalommal többen részt vesznek majd, hogy ezzel is támogassák az ifjúság anyagi helyzetét.

Megalakultunk!

1999. szeptember végén a Polgármesteri Hivatalban ifjúsági gyűlést tartottunk, amelyen megválasztottuk a Faluvédő Egyesület Ifjúsági Tagozatának vezetőségét:

Csányi Balázs elnököt,
Pálincás Anita alelnököt,
Fekete Diána pénztárost és titkárt,
Holecz Donátot,
Holecz Krisztiánt.

A fent említett személyek vállalják, hogy az ifjúság munkálkodását segítik, meghallgatják a fiatalok óhaját, sóhaját.

A volt kocsmá épülete alkalmas lenne klub – helyiségnek. Sajnos a helyiség állapota eléggé leromlott: ki kell cserélni a fénycsőarmatúrákat és a plafon is leszakadt (beázott) a nagy nyári esőzések következtében. A közeljövőben szeretnénk berendezni a klubbot, ezért minden támogatást (berendezési tárgyakat, pénzbeli támogatást) örömmel fogadunk.

Szeretnénk még ősszel egy felavatási bulit rendezni, amelyre minden 14 éven felüli személyt szeretettel várunk.

Fekete Diána

DENGELÉLEG Az Egyházasdengelegi Önkormányzat tájékoztatója. Kiadja az Egyházasdengelegi Polgármesteri Hivatal 3043 Egyházasdengeleg, Rákóczi út 79., ☎/📠 32/487-111; 32/487-023;

<http://www.westel.hu/~dengpmh>; E-mail: egyhazasdengeleg @ nograd. hu

Felelős kiadó: Kovács Tibor polgármester